

1  
2 Otakantaa.fi -kysely: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt <sup>1</sup>

3  
4 **Asiakirjan tunnus / EDK / 7 / versio 1**

5  
6 Itselläni alkaa olla todella paljon itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten on ollut pakko perustaa oma  
7 diaarinumeroiden järjestelmä. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa  
8 otsikossa. Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa  
9 yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

10  
11 Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska 13.3.2011 jälkeen voitaisiin poliittisille päättäjille,  
12 esim. Eduskunnassa, esitellä tilannetta koskien julkishallinnon tietoluovutusten periaatteita ja  
13 käytäntöjä.

14  
15 Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

16  
17 **Kasa aikaisempia lausuntoja – erityisesti tietojenkäsittelyyn liittyviä lausuntoja**

18  
19 Olen tehnyt aikaisemmin erilaisia lausuntoja, mm. Euroopan Unionin Komissiolle <sup>2</sup>, Suomen  
20 Standardisoimisliitto SFS:lle <sup>3</sup> ja otakantaa.fi -palveluun <sup>4</sup>.

21  
22 Monet lausunnoista käsittelevät tietojenkäsittelyn erilaisia ilmiöitä, ja tässä lausunnossa voi listata  
23 tärkeimmät julkishallinnon tietoluovutuksiin liittyvät lausunnot aikajärjestyksessä.

24  
25 Lausunto 1: Yleisön oikeus saada tietoja Euroopan yhteisön toimielinten hallussa olevista  
26 asiakirjoista

27 [http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_1](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_1)

28  
29 Lausunto 4: Miten julkisen hallinnon ja järjestöjen yhteistyötä pitäisi parantaa?

30 [http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_4](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_4)

31  
32 Opinion 6: Consultation on a Code of Conduct for Interest Representatives

33 [http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_6](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_6)

34  
35 Opinion 8: European Interoperability Framework, version 2, draft

36 [http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_8](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_8)

37  
38 Opinion 9: CAMSS: Common Assessment Method for Standards and Specifications,  
39 CAMSS proposal for comments

40 [http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_9](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_9)

41

---

1 <http://www.otakantaa.fi/aihe/julkishallinnon-tietoluovutusten-periaatteet-ja-kaytannot> (luettu 13.3.2012)

2 [http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm) (luettu 13.3.2012)

3 [http://www.sfs.fi/standardien\\_laadinta/lausuntopyynnnot](http://www.sfs.fi/standardien_laadinta/lausuntopyynnnot) (luettu 13.3.2012)

4 <http://www.otakantaa.fi/> (luettu 13.3.2012)

42  
43  
44  
45  
46  
47  
48  
49  
50  
51  
52  
53  
54  
55  
56  
57  
58  
59  
60  
61  
62  
63  
64  
65  
66  
67  
68  
69  
70

Opinion 13: Final Committee Draft ISO/IEC FCD3 19763-2

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_13](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_13)

Opinion 14: SFS discussion paper / SFS:n keskusteluasiakirja

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_14](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_14)

Opinion 17: Opinion to Antitrust Case No. COMP/C-3/39.530

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_17](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_17)

Opinion 18: Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_18](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_18)

Opinion 20: SECOND Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_20](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_20)

Opinion 21: Opinion about the European Interoperability Strategy proposal

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_21](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_21)

Lausunto 29: Avoimen demokratian avoimen datan avaamisen detaljit (ADADAD)

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_29](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_29)

Opinion 30: Internet Filtering

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_30](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_30)

Lausunto 31: Terveystieteiden tietotekniikasta

[http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro\\_31](http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_31)

## 71 **Tämä lausunto: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt**

72  
73 Tässä kohtaa voi todeta, että edellä mainittujen lausuntojen perusteella tässä lausunnossa voidaan  
74 nopeasti toistaa joitain aikaisempia huomioita eri lausunnoista. Erityisesti voi todeta, että  
75 lausunnoissa käytetyt kuvat ovat kehittyneet eri vaiheissa.

76  
77 Lyhyesti voi todeta, että Valtiovarainministeriön <sup>5</sup> julkaisu julkishallinnon tietoluovutusten  
78 periaatteista ja käytännöistä on hyvin kattava.

79  
80 Lisäksi voi todeta, että Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat (PERA) -työryhmä <sup>6</sup> on  
81 laatinut erittäin paljon asiakirjoja nimenomaan rajapintoihin, ja nämä rajapintaa käsittelevät  
82 asiakirjat ovat osasta erittäin/suhteellisen teknisiä yksityiskohtia.

5 Valtiovarainministeriö. (2012). Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2/2012. Tampere: Valtiovarainministeriö.

6 [http://www.hare.vn.fi/mHankePerusSelaus.asp?h\\_id=15360](http://www.hare.vn.fi/mHankePerusSelaus.asp?h_id=15360) (luettu 13.3.2012)

84 **Tämän lausunnon rakenne / Aikaisempien lausuntojen keskeisten kohtien toistaminen**

85

86 Tässä lausunnossa (EDK 7) menen läpi edellä mainitut lausunnot, joista voi tehdä johtopäätöksiä  
87 koskien nimenomaan julkishallinnon tietoluovutusten periaatteita ja käytäntöjä, minkä lisäksi voi  
88 tehdä johtopäätöksiä perustietovarantojen rajanpintoihin liittyen

89

90 **Lausunnon 1 keskeisin viesti / mitä uutta 14. heinäkuuta 2007 jälkeen?**

91

92 Keskeisin viesti lausunnossa (1) oli, että kaikenlaiset rekisteröitymiset kannattaa pitää  
93 mahdollisimman vähäisinä, jolloin erilaisten tietopalveluiden käyttäjät voivat liittyä hyvin helposti  
94 ilman monimutkaisia kirjautumisen tehtäviä.

95

96 Vuoden 2007 tilanteessa erilaiset RSS-syötet <sup>7 8 9 10 11 12</sup> olivat vasta tulossa laajempaa käyttöön, ja  
97 ehdotin 14. heinäkuuta 2007 Euroopan Unionin Komissiota kehittämään palveluitaan huomioiden  
98 RSS-syötetiden käyttö. Tässä kohtaa voimme kopioida yleiseen tietoisuuteen RSS-syötteen  
99 yleisimmän tunnuksen.

100

101

102

**KUVA 1**



104

105 Nyt voi todeta vuoden 2012 tilanteessa, että esimerkiksi Euroopan Unionin Komissio tarjoaa hyvin  
106 laajan kokoelman erilaisia RSS-syötetä

107

108 Vuonna 2007 kritisoin voimakkaasti Euroopan Unionin Komissiota, koska he vaativat monessa  
109 palvelussa erilaisia kirjautumisen tehtäviä, ja seuraavan tapainen liittymä (katso kuva 2) oli  
110 monessa silloisessa palvelussa käyttämisen ehto.

111

112 Tosiasia on, että tietotekniikan käyttäjät ovat täysin kypsyneet erilaisiin palveluihin, joissa  
113 vaaditaan seuraavaa:

114

- 115 – rekisteröitymistä erikseen
- 116 – sähköpostiosoitteen luovuttaminen johonkin epämääräiseen rekisteriin
- 117 – mahdollinen uuden käyttäjätunnuksen luominen
- 118 – jälleen kerran uuden sanasalan luominen.

118

119

7 <http://fi.wikipedia.org/wiki/RSS>, suomenkielinen Wikipedia-artikkeli (luettu 13.3.2012)

8 <http://www.rssboard.org/rss-specification>, RSS 2.0 -spesifikaatio, joka on ilmeisesti yleisin RSS-syötteen standardi

9 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Atom>, suomenkielinen Wikipedia-artikkeli (luettu 13.3.2012)

10 <http://tools.ietf.org/html/rfc4287> The Atom Syndication Format, toinen hyvin yleinen RSS-syötteen standardi

11 <http://en.wikipedia.org/wiki/RSS> englanninkielinen Wikipedia-artikkeli (luettu 13.3.2012)

12 [http://en.wikipedia.org/wiki/Atom\\_\(standard\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Atom_(standard)) englanninkielinen Wikipedia-artikkeli (luettu 13.3.2012)

120  
121  
122

## KUVA 2

Mailing List Login	
Login	<input type="text"/>
Password	<input type="password"/>
<input type="button" value="Login"/> <input type="button" value="Reset"/>	

Not registered yet? [Click here](#)

124

125 RSS-syöte vastaa näihin ongelmiin seuraavilla tavoilla:

- 126 – rekisteröitymistä ei tarvita
- 127 – sähköpostiosoitetta ei tarvitse erikseen luovuttaa
- 128 – ei ole tarvetta luoda jälleen kerran uutta käyttäjätunnusta
- 129 – ei ole tarvetta erilaisille salasanoille
- 130 – liittyminen onnistuu helposti RSS-syötteen tarkoitetulla ohjelmalla <sup>13</sup>

131

### 132 PERIAATE 1: mahdollisimman vähän rekisteröitymisiä erilaisiin järjestelmiin

133

134 Tämän perusteella voimme laatia periaatteen (1) julkisen hallinnon tietoluovutuksiin periaatteisiin  
135 ja käytäntöihin:

136

#### 137 1) Julkisen hallinnon tietoluovutusten pitää vaatia mahdollisimman vähän 138 erilaisia rekisteröitymisiä erilaisiin tietokantoihin/tietojärjestelmiin.

139

#### 140 PERIAATE 2: jokaiseen julkista tietoa luovuttavalle palvelulle on tarjottava julkinen RSS- 141 syöte

142

143 Edelleen olen kuitenkin todennut RSS-syötteiden ylivoimaisuuden tiedottamisessa, joten tätä  
144 ylivoimaisuutta on hyödynnettävä periaatteessa (2) julkisen hallinnon tietoluovutuksiin. Tosi asia on,  
145 että jokainen julkisen hallinnon tietoa luovuttava tietojärjestelmä kehittyy ajan kuluessa, minkä  
146 lisäksi on tarvetta tiedottaa esimerkiksi käyttökatoista, järjestelmän päivityksistä, erilaisista  
147 eräajoista, jne. tarpeen mukaan. Tämän perusteella esitän seuraavan periaatteen (2) liittyen julkisen  
148 hallinnon tietoluovutuksiin.

149

#### 150 2) Jokaiseen tietoa luovuttavalle järjestelmälle on kehitettävä oma RSS-syöte,

<sup>13</sup> [http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison\\_of\\_feed\\_aggregators](http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_feed_aggregators), lista erilaisista RSS-lukijoista (luettu 13.2.2012)

151 **joka kertoo jatkuvasti järjestelmään liittyvistä tiedoista ja järjestelmän**  
152 **käyttöön liittyvistä tiedoista.**

153  
154 **Lausunnon 4 keskeisin viesti / mitä uutta 27. kesäkuuta 2008 jälkeen?**

155  
156 Lausunnon 4 pohditaan julkisen hallinnon ja järjestöjen yhteistyön parantamista. Tässä kohtaa voi  
157 todeta, että seuraava www-sivu on hyödyllinen:

158  
159 <http://data.suomi.fi/>

160  
161 Oletusarvoisesti oletan, että erityisesti liitto- ja keskusjärjestötason yhdistykset hyötyisivät  
162 avoimesta datasta, ja näistä voidaan jalostaa hienostuneempia jatkopalveluita tavallisten jäsenten  
163 käyttöön. Voi olla, että jokin järjestö voi yhdistää julkisen hallinnon dataan omaa erityistietoa,  
164 jolloin lisäarvopalvelu on hyödyllisempi yksittäiselle jäsenelle.

165  
166 Lausunnon 4 pohdin ääneen, että julkisen hallinnon pitäisi tehdä järjestelmällisiä kyselyitä  
167 erilaisille yhdistystyypeille: keskusjärjestö, liitto, piiri ja paikallisyhdistys. JOS julkinen hallinto  
168 vakavasti tekee erilaisia järjestelmällisiä kyselyitä, niin avoimen datan kehitys pitää olla yksi osa  
169 näitä järjestelmällisiä kyselyitä.

170  
171 **PERIAATE 3:**

172  
173 **3) Julkinen hallinto kerää järjestelmällisesti tietoa erilaisilta ja erityyppisiltä**  
174 **järjestöiltä koskien julkisen hallinnon tietoluovutuksia.**

175  
176 Oma oletus on, että (kansalais)järjestöjen tietotarpeet voivat olla yllättävän erilaisia, mutta hyvällä  
177 tahdolla julkisen hallinnon tieto saadaan myös kansalaisjärjestöjen hyödyksi.

178  
179 **Lausunnon 6 keskeisin viesti / mitä uutta 2. helmikuuta 2008 jälkeen?**

180  
181 Lausunto 6 käsittelee erilaisten eturyhmien (interest group) työskentelyä Euroopan Unionin  
182 Komission kanssa, toinen termi on tietysti ”lobbaus”.

183  
184 Tähän kohtaan voi linkittää myös mielipidekirjoituksen (nro 5) päivättyä 16. kesäkuuta  
185 2006:

186  
187 5 / Joku roti EU-lobbaamiselle?  
188 [http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro\\_5](http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_5)

189  
190 Kova tosiasia on, että myös avoimeen dataan liittyy hyvin erilaisia tekijöitä, ja eri ryhmittymät  
191 haluavat edistää omaa asiaansa myös avoimessa datassa. Toisaalta olisi hyvä tietää, että missä ja  
192 milloin kunkin (etu)ryhmän pitäisi oikeasti esittää mielipiteitään.

193  
194 Ilmeisesti on niin, että Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta<sup>14</sup> ei tällä hetkellä (13.3.2012) ole

---

14 <http://www.arjentietoyhteiskunta.fi/> (luettu 13.3.2012)

195 enää toiminnassa, vaikkakin yhtenä alaryhmänä on ollut Julkisen tiedon saatavuutta pohtinut  
196 työryhmä.

197

198 Erilaisia neuvottelukuntia on jo tarpeeksi, joten Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan tavoin  
199 julkisen hallinnon tietoluovutukset (ja avoin data yleisesti) voisi olla jonkin nykyisin toimivan  
200 neuvottelukunnan alaryhmä.

201

202 **PERIAATTEET 4a ja 4b: Julkisen hallinnon tietoluovutukset (avoin data yleisesti myös) ovat**  
203 **jonkin nykyisen tai tulevan neuvottelukunnan (alaryhmän) tehtävänä/työkohteena**

204

205 Tämän voisi jakaa seuraaviin periaatteisiin.

206

207 **4a) Julkisen hallinnon tietoluovutuksia (avoin data yleisesti) käsittelevän**  
208 **neuvottelukunnan (alaryhmän) työskentely on oltava mahdollisimman julkista.**

209

210 **4b) Kaikilla kiinnostuneilla tahoilla on oltava oikeus seurata kyseisen**  
211 **neuvottelukunnan (alaryhmän) työskentelyä.**

212

213 Kova tosiasia on, että esimerkiksi tietotekniikka kehittyy omalla tahdillaan, jolloin julkinen hallinto  
214 joutuu kysymään neuvoja esimerkiksi tietotekniikan asiantuntijoilta.

215

216 **Lausunnon 8 keskeisin viesti / mitä uutta 11. syyskuuta 2008 jälkeen?**

217

218 Lausunto 8 käsittelee suhteellisen laajasti (n. 24 sivua) yhteensopivuutta ja yhteensopivuutta  
219 erityisesti Euroopan (Unionin) tasolla. Tähän lausuntoon voimme ottaa muutaman huomion.

220

#### 221 **DOKUMENTTI ja TIETOKANTA**

222

223 Lyhyesti voi todeta, että tietotekniikassa on hyvin pitkälti kyse joko dokumenteista tai  
224 tietokannoista, vaikkakin teknisen kehityksen aaltoja on mennyt ja tullut useissa eri  
225 vaiheissa.

226

227 Tämän vuoksi julkisen hallinnon tietoluovutuksissa on eroteltava tarkemmin dokumentteihin  
228 liittyvät luovutukset ja tietokantoihin liittyvät luovutukset.

229

230 Tosiasiallisesti voi todeta, että julkishallinto on täynnä erilaisia järjestelmiä, joiden tieto voi olla  
231 hyödyllistä myös julkishallinnon ulkopuolella. Tosiasiallisesti voi myös todeta, että näitä  
232 järjestelmiä on kehitetty useassa eri vaiheessa, jolloin julkishallinto on täynnä hyvin eri-ikäisiä  
233 järjestelmiä. Tätä tilannetta voimme kuvata seuraavalla kuvalla.

234

235

236

237

238

239

240

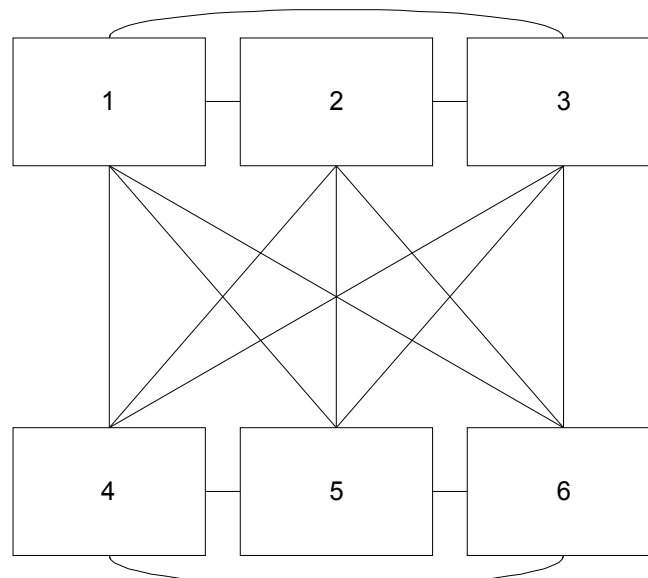
241

**KUVA 3**

243 Tosiasiallisesti on myös niinkin, että julkishallinnon sisälläkin on tarvetta yhdistää eri järjestelmien  
244 tietoja, jolloin voimme kuvata ensivaiheen tilannetta seuraavalla kuvalla. Tämän seurauksena on  
245 monesti erilaiset yhdestä-yhtein -liitokset, jolloin yksittäinen järjestelmä voi olla yhteyksissä  
246 useampaan erilaiseen järjestelmään, ja tätä voimme kuvata seuraavalla kuvalla.

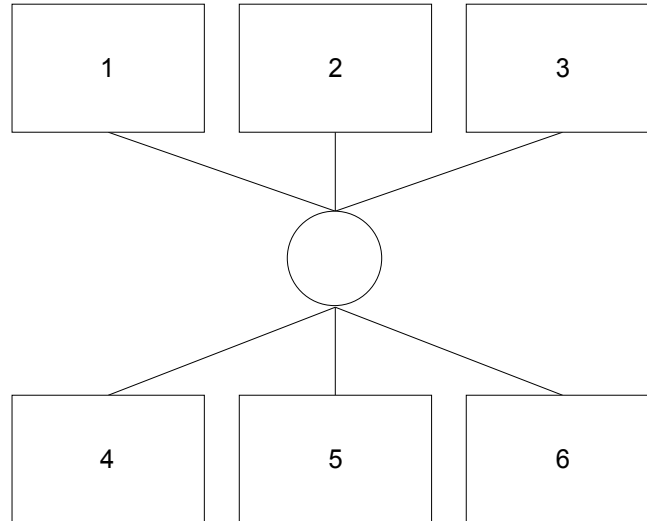
247

248

**KUVA 4**

250 Loppujen lopuksi käy niin, että liitosten määrä käy ylivoimaiseksi, jolloin jostain suunnasta nousee  
251 jokin yhteensopivuuden järjestelmä ja/tai standardi. Näin päädyimme seuraavan kuvan mukaiseen  
252 tilanteeseen.

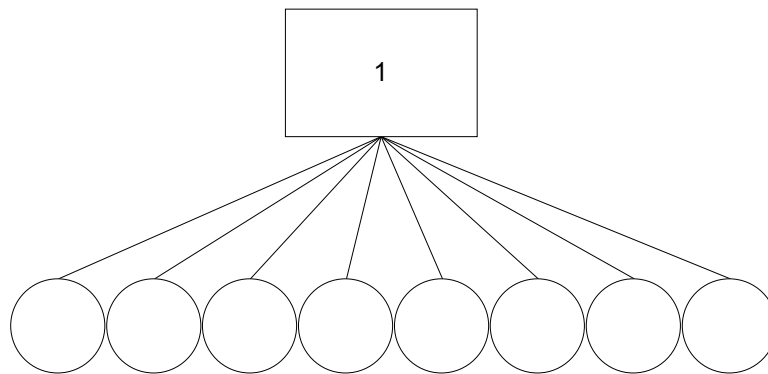
253

**KUVA 5**

255 Toisaalta on niin, että yksi yksittäinen järjestelmä voi olla yhteydessä useampaan yhteensopivuuden  
 256 järjestelmään eri standardien avulla.

257

258

**KUVA 6**

260 Eli käytännössä erilaisia yhteensopivuuden järjestelmiä/standardeja tulee säännöllisin väliajoin, ja  
 261 jokaisen järjestelmän yhteensopivuudet on pohdittava erikseen jokaisessa tapauksessa.

262

263 Lausunnossa 8 pohdin vaihtoehtoja, joilla yhteensopivuuden päätöksentekoa voidaan tehostaa, ja  
 264 seuraava kuva yrittää olla päätöksentekoprosessin mahdollisuus. Kun kyse oli Euroopan Unionin  
 265 tasoisesta yhteensopivuuksista, niin tällöin pohdin ääneen kansallisten tietotekniikkaan  
 266 keskittyneiden järjestöjen hyödyntämistä. Ajatuksena oli, että mahdollisesti satojen tietotekniikan  
 267 asiantuntijoiden vastatessa kyselyyn on mahdollista saada selkeä käsitys kulloinkin hyväksyttävästä  
 268 yhteensopivuuden järjestelmästä ja/tai standardeista.

269

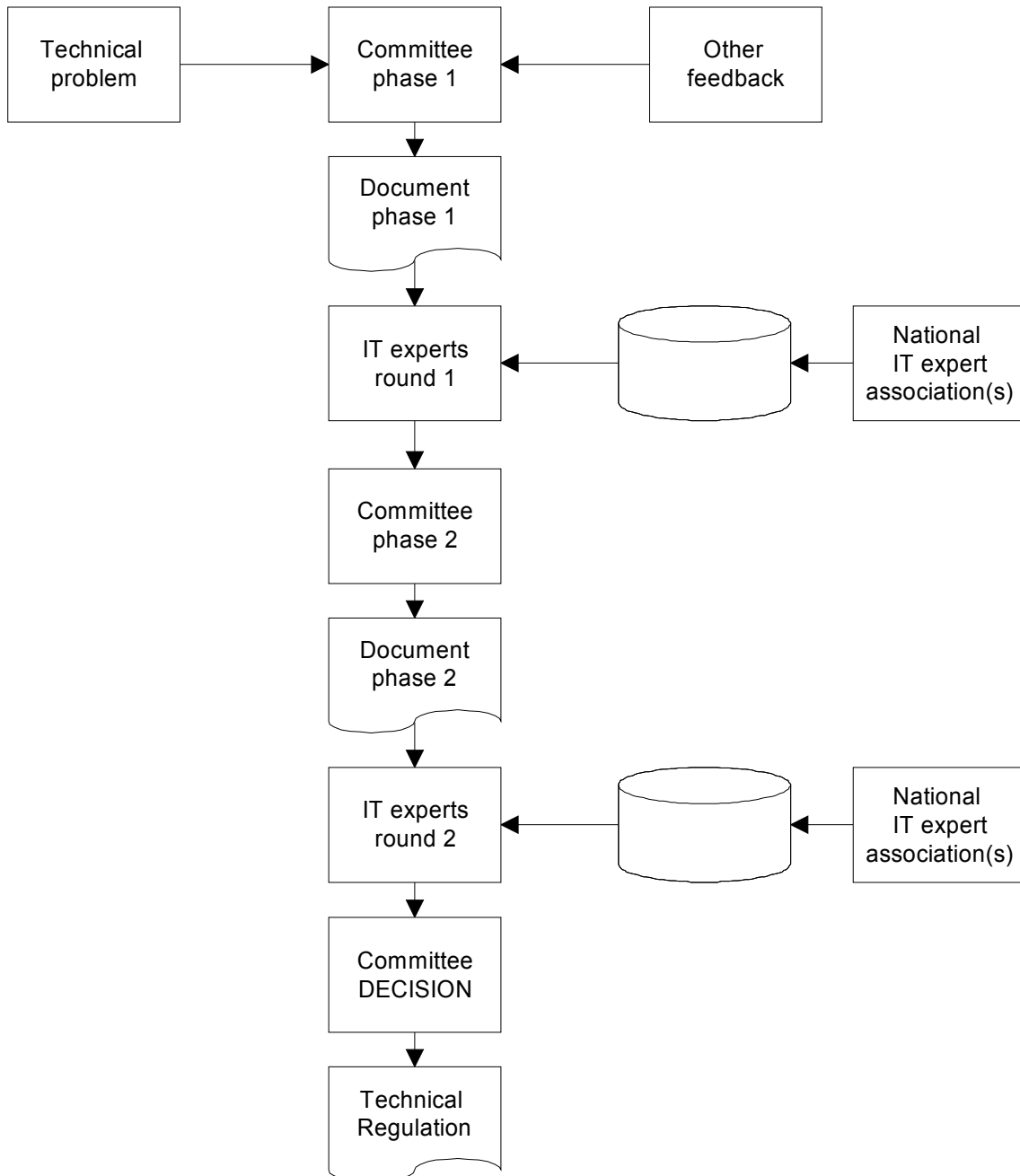
270

271



272  
273

**KUVA 7**



275 Edellä olen pohtinut neuvottelukunnan (alaryhmän) toimintaa, joka voisi hoitaa julkisen hallinnon  
 276 tietoluovutusten kehittämistä.  
 277  
 278  
 279

280 **PERIAATTEET 5a ja 5b: Laaja teknisten asiantuntijoiden rekisteri hyötykäytössä**

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

**5a) Julkisen hallinnon tietoluovutusten (ja avoin data yleisesti) (yhteensopivuuden) standardoinnin ja (yhteensopivuuden) järjestelmien kehittämiseksi on kerättävä tarpeeksi laaja joukko teknisiä asiantuntijoita.**

**5b) Tarpeeksi laaja joukko teknisiä asiantuntijoita voi vastata erilaisiin hyvin rakennettuihin kyselyihin, jolloin julkisen hallinnon tietoluovutusta kehittävät yksiköt saavat yksiselitteisempää tietoa kulloinkin markkinoilla olevista (yhteensopivuuden) standardeista ja (yhteensopivuuden) järjestelmistä.**

291

292

293

294

295

Tietysti on niin, että tekniset asiantuntijat tuntevat arvonsa, ja heitä ei pitäisi kiusata jatkuvilla kyselyillä, mutta oletusarvoisesti esim. 3-4 kyselyä vuodessa on siedettävä määrä. Toisaalta on niin, että markkinoilla on jatkuvasti kilpailevia järjestelmiä ja/tai standardeja, minkä lisäksi erikäsyydet aiheuttavat jatkuvia ongelmia.

296

297

298

299

Mutta tällä tavalla voisi ainakin kokeilla muutaman kerran, että onko laajasta joukosta teknisiä asiantuntijoita oikeasti hyötyä. Voi siis olla, että periaatteet 5a ja 5b eivät toimi oikeassa ja kovassa käytännössä.

300

301

**Lausunnon 9 keskeisin viesti / mitä uutta 12. syyskuuta 2008 jälkeen?**

302

303

304

305

Edellä olevan perusteella on täysin ymmärrettävää, että Euroopan Unionin Komission silloinen IDABC-yksikkö teki vielä erityisen kyselyn koskien yhtenäistä tapaa arvioida standardeja ja määrittelyjä (CAMSS, Common Assessment Method for Standards and Specifications).

306

307

308

309

310

Yksi perusongelma on, että tietotekniikan alalla on jatkuvasti käynnissä kilpailu erilaisten standardien välillä, ja jotkut puhuvat jopa standardoinnin sodista. Toinen perusongelma on, että julkisen sektorin on ylläpidettävä jotain toimintaa yllä jopa vuosikymmeniä, jolloin alkuperäiset tietotekniikkaa toimittaneet yritykset voivat kadota markkinoilta.

311

312

313

314

Lausunnossa 9 esitin ensimmäisen kuvan tietotekniikan yksinkertaistuksesta, ja kuva on kehittynyt tämän lausunnon kirjoitushetken mennessä useassa vaiheessa (virkkeen kirjoitushetki 13.3.2012). Nykyinen versio on seuraavassa kuvassa.

315

316

Tästä kuvasta voi käsitellä seuraavat standardoitavat kohdat:

317

318

319

320

321

322

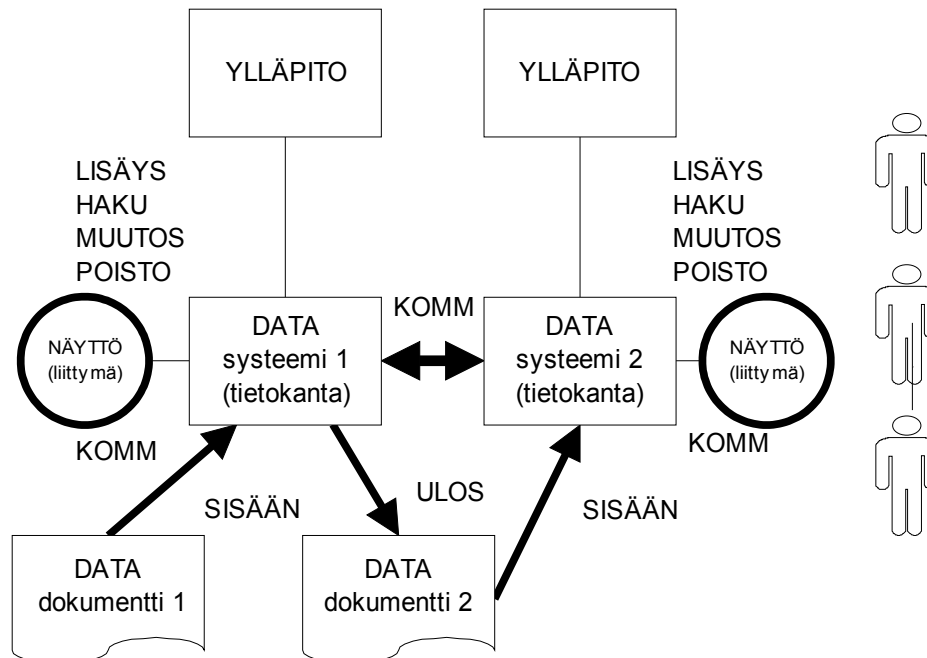
323

324

- haun, lisäämisen, muutoksen ja poistamisen standardit
- ylläpidon standardit
- näyttöjen / liittymien standardit
- datan standardit: dokumentit ja tietokannat
- kommunikaation standardit.

325

KUVA 8

326  
327

328 Tämän perusteella voi todeta, että missä tahansa tietoteknisessä järjestelmässä on käytävä läpi  
329 kohtuullinen pino erilaisia standardeja, ja standardien yksityiskohtiin on helppo hukkaa. CAMSS-  
330 lausunnossa totesin, että jokaiselle standardityypille pitää omat hyväksymisen tai hylkäämisen  
331 menettelytavat, jotka ovat siis erilaisia eri standardityypeille.

332

333 Lausunnossa 9 pohdin, että erilaisille yhteensopivuuksille on järjestettävä erilaisia testiolosuhteita ja  
334 erilaisia testitapahtumia. Näillä on erilaisia englanninkielisiä nimiä: test fest, testing days, plug-in-  
335 meetings, conformance test, etc. Oleellista on, että useat eri tahot kokoontuvat testaamaan ja  
336 kehittämään yhteensopivuutta. Tämän perusteella voidaan esittää seuraavat periaatteet.

337

### 338 PERIAATTEET 6a ja 6b: Erilaisten standardien yhteensovittaminen

339

340 **6a) Edellä mainittu julkisen hallinnon tietoluovutusten (ja yleisesti avoimen**  
341 **datan) neuvottelukunnan (työryhmän esim.) järjestettävä säännöllisesti**  
342 **tapahtumia, joissa eri osapuolet voivat kehittää yhteensopivuutta liittyen**  
343 **tietoluovutuksiin.**

344

345 **6b) Eri standardityypeille on järjestettävä omat hyväksymisen ja hylkäämisen**  
346 **menetelmät (haun, lisäämisen, muutoksen ja poistamisen standardit; ylläpidon**  
347 **standardit; näyttöjen / liittymien standardit; dokumenttien ja tietokantojen**  
348 **standardit; kommunikaation standardit)**

349

350

351

**352 Lausunnon 13 keskeisin viesti / mitä uutta 27. kesäkuuta 2009 jälkeen?**

353

354 Lausunnossa 13 on käsittelyssä standardiluonnossa ISO/IEC FCD3 19763-2, eli  
355 standardiehdotuksen 19376-2 uusimman version viimeisin luonnos kyseistä standardia kehittäneeltä  
356 komitealta. Tuon kommentointikierroksen jälkeen kyseinen standardin kehitys on mennyt  
357 eteenpäin, enkä ole asiaa tarkemmin seurannut.

358

359 Lausunnossa 13 esitän kuitenkin muutamia kysymyksiä, joihin pitäisi lopullisessa standardissa  
360 vastata. Tähän kohtaan voimme suomentaa esitetyt kysymykset ja/tai huomiot.

361

362 – Standardin johdannon pitäisi antaa selkeä standardista henkilölle, joka ei ole  
363 osallistunut kyseisen standardin standardointiin.

364 – Ymmärtääkö keskimääräinen henkilö standardin johdantotekstin?

365 – Mitä standardisoidaan?

366 – Mitä standardisoidaan?

367 – Miksi standardisoidaan?

368 – Kuka standardisoi?

369 – Mitkä ovat kyseisen standardin edut?

370 – Minkä ongelman standardi ratkaisee?

371 – Kuka ratkaisee ongelman?

372 – Kuka on standardin loppukäyttäjä?

373 – Kuinka tämä standardi tekee eri sidosryhmille elämän helpommaksi?

374 – Vaikuttaako tämä standardi järjestelmien kehittämiseen (ulkoisesti)?

375 – Vaikuttaako tämä standardi järjestelmien kehittämiseen (sisäisesti)?

376 – Minkä kilpailuedun kyseinen standardi antaa?

377

**378 PERIAATE 7: Standardilla on vastattava useisiin erilaisiin kysymyksiin**

379

380 Tämän perusteella voi esittää periaatteen 7 seuraavasti:

381

382 **7) Standardilla (ja järjestelmällä yleensä) on vastattava vähintään seuraaviin**  
383 **kysymyksiin yksiselitteisesti: Mitä, Kuka, Miksi, Milloin, Miten, Standardin**  
384 **edut, Ratkaistu ongelma, Standardin loppukäyttäjä, Ongelman ratkaisutapa,**  
385 **Vaikutus järjestelmien kehittämiseen sisäisesti ja ulkoisesti, Standardin antama**  
386 **(kilpailu)etu?**

387

**388 Lausunnon 14 keskeisin viesti / mitä uutta 28. kesäkuuta 2009 jälkeen?**

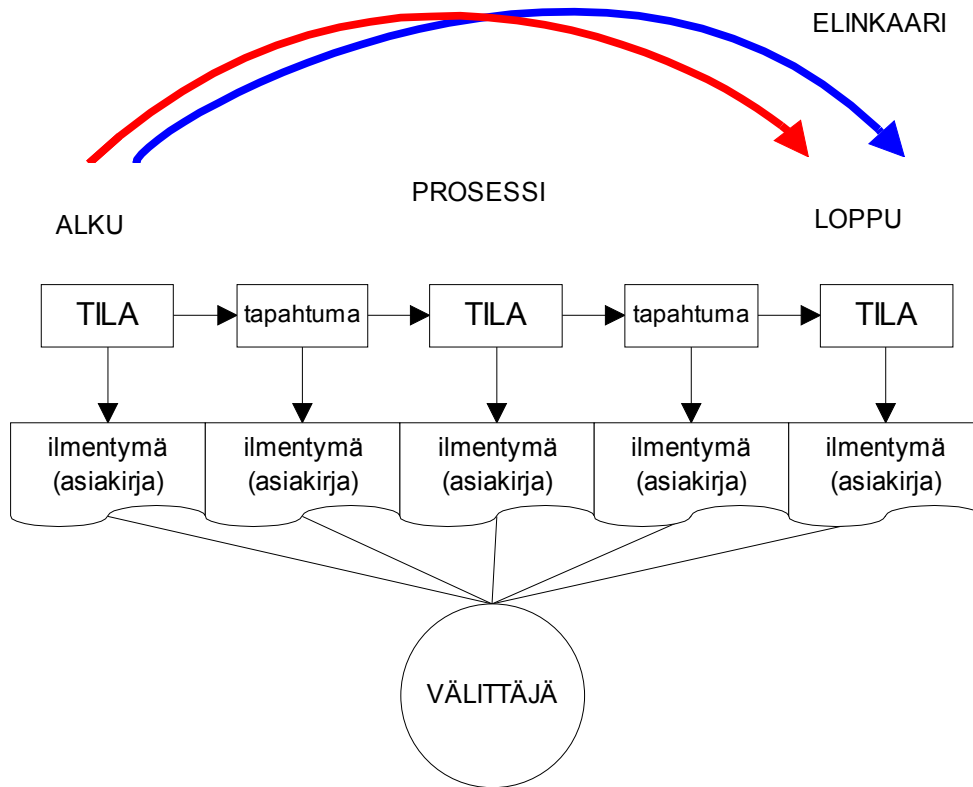
389

390 Lausunnossa 14 pohditaan erityisesti dokumenttien standardointia yleisellä tasolla, ja tällöin  
391 korostan erilaisten välittäjien vaikutusta, koska jokaisella dokumentilla on oma elinkaarensa  
392 dokumentin synnystä päätyen dokumentin hävittämiseen. Tarkasti ottaen sähköisten dokumenttien  
393 pitäisi ”tietää” oma tilansa, ja tämän vuoksi pohdin dokumentti-ohjelman (Document-Program)  
394 mahdollisuutta, jolloin dokumentti voisi olla ”älykkäämpi” sisältäen erilaisia ohjelmallisia osia.

395

396  
397

KUVA 9



398  
399

Käytännössä tarvittaisiin välittäjiä (broker), jotka voivat käytännössä ylläpitää/kirjata erilaisten dokumenttien tiloja ja tapahtumia. Perusongelmaksi tulee, että kuka/mikä voi olla tällainen välittäjä, koska välittäjänkin pitäisi olla toiminnassa dokumentin elinkaaren ajan.

403

Edellä on pohdittu erilaisen neuvottelukunnan (alaryhmän) toimintaa. Nyt herää kysymys, että voisiko tällainen neuvottelukunta (tai sen alaryhmä) olla tällainen välittäjä. Toisaalta voisi pohtia esim. säätöön tai yhdistyksen mahdollisuutta, jolloin hyvinkin erilaiset (etu)ryhmät voisivat olla jäseninä – alkaen julkisen hallinnon virastoista päätyen hyvin erityyppisiin yksityisiin yrityksiin.

408

**PERIAATE 8: On oltava vähintään yksi puolueeton välittäjä eri yhteisöjen välillä**

410

Itse päädyin siihen periaatteeseen, että

412

**8) On oltava vähintään yksi puolueeton välittäjä eri yhteisöjen välillä, jotta julkisen hallinnon tietoluovutukset (ja avoin data yleisesti) voidaan järjestää tehokkaasti ja tasapuolisesti.**

416

Käytännössä tämä puolueettoman välittäjän järjestäytyminen voi olla hyvin kivulias kokonaisuus, ja ennen puolueettoman välittäjän järjestäytymistä voi olla käynnissä hyvin erilaisia viritelmiä.

418

Esimerkiksi hyvin erityyppiset yritykset voivat liittoutua kilpaileviin ryhmittymiin, ja taas toisaalta

420 julkisen hallinnon puolella voi olla erilaisia hallinnollisia viritelmiä.

421  
422 **Lausunnot 17, 18 ja 20 / Mitä näistä voi päätellä? / Monopolioiden purkaminen**

423  
424 Lausunnot 17, 18 ja 20 käsittelevät Euroopan Unionin Komission kilpailuosaston pyytämiä  
425 lausuntoja liittyen Microsoft-nimisen korporaation monopoliin ja mahdolliseen monopoliaseman  
426 väärinkäyttöön.

427  
428 Omat lausuntoni (17, 18 ja 20) ovat hyvin yksityiskohtaisia ja hyvin pilkuntarkkoja huomautuksia  
429 Microsoft-nimisen korporaation esityksiin, joilla kyseinen korporaatio pyrkii toimimaan ilman  
430 monopoliaseman väärinkäytöksiä. Aika näyttää, että oliko minun antamistani lausunnoista  
431 kyseisessä kilpailuasiassa mitään hyötyä ja pystyikö kyseinen korporaatio toimimaan ilman  
432 monopoliaseman väärinkäytöksiä.

433  
434 Yleisesti voi todeta, että tietotekniikassa voi yhden yksityisen henkilön työ moninkertaistua  
435 määrättömiin mittoihin, koska esimerkiksi toimivia ohjelman kopioita voi olla rajattomasti.  
436 Vastaavasti iso kaupallinen korporaatio voi tuottaa vastaavasti ohjelman, jota voidaan kopioida  
437 rajattomasti.

438  
439 Yksi perusongelma on, että tietyt palvelut/lisenssit/tuotteet/yms. voivat olla yksityiselle henkilölle  
440 liian suuret, jolloin hän ei pääse kehittämään jotain tietoteknistä järjestelmää. Mm. tähän kiinnitin  
441 huomiota lausunnoissa (17, 18 ja 20)

442  
443 **Periaate 9: Mahdollisten kustannusten on oltava siedettävät myös yksityiselle henkilölle**

444  
445 Tämän perusteella voi todeta, että joissain tapauksissa yksi yksityinen henkilö voi tarvita jotain  
446 julkisen hallinnon tieto(palvelu)a, ja monen toiveen mukaisesti kyseessä olisi ns. avoimen datan  
447 mukaista palvelua. Tietyissä tilanteissa tulee ongelmaksi hinta yksityiselle henkilölle. Tämän vuoksi  
448 voidaan esittää seuraava periaate:

449  
450 **9) Jos jokin julkisen hallinnon tietoluovutus on jostain syystä maksullista, niin**  
451 **maksuissa huomioidaan erilliset maksuluokat erikseen yksityisille henkilöille ja**  
452 **erikseen muille yhteisöille.**

453  
454 **Lausunto 21: Mitä uutta 27. helmikuuta 2010 jälkeen?**

455  
456 Lausunnosta 21 voi suomentaa seuraavan taulukon, ja tietysti voi pohtia, että oliko tuossa  
457 taulukossa mitään järkeä.

458 **TAULUKKO 1**

	OMA DATA	AVOIN DATA	OSTETTU DATA
OMA KÄYTTÖ	Yksityinen	Lahja	Yksityinen
AVOIN KÄYTTÖ	Lahjoitus	Julkinen (public domain)	n/a
OSTETTU KÄYTTÖ	Yksityinen tietopalvelu	Tuettu tietopalvelu	Yksityinen tietopalvelu

459

460 Voi todeta, että edellä mainittujen periaatteiden perusteella voisi todeta avoimen datan ja avoimen  
 461 käytön (public domain) olevan helpoimmin järjestettävissä, ja muut tavat vaativat erityisiä  
 462 sopimuksia yms. järjestelyitä.

463

464 **Periaate 10: Muille tavoille on esitettävä perustelut!**

465

466 **10) Jos data ei ole avointa ja datan käyttö ei ole avointa, niin tälle on esitettävät  
 467 hyvät ja pitävät perustelut.**

468

469 Mahdollisesti on joitain tilanteita, joissa data ei ole avointa tai datan käyttö ei ole avointa. Mutta  
 470 lähtökohtaisesti avoimuus pitäisi olla lähtökohta. Eli julkisuuden periaatteen mukaisesti poikkeavat  
 471 tavat pitää perustella hyvin.

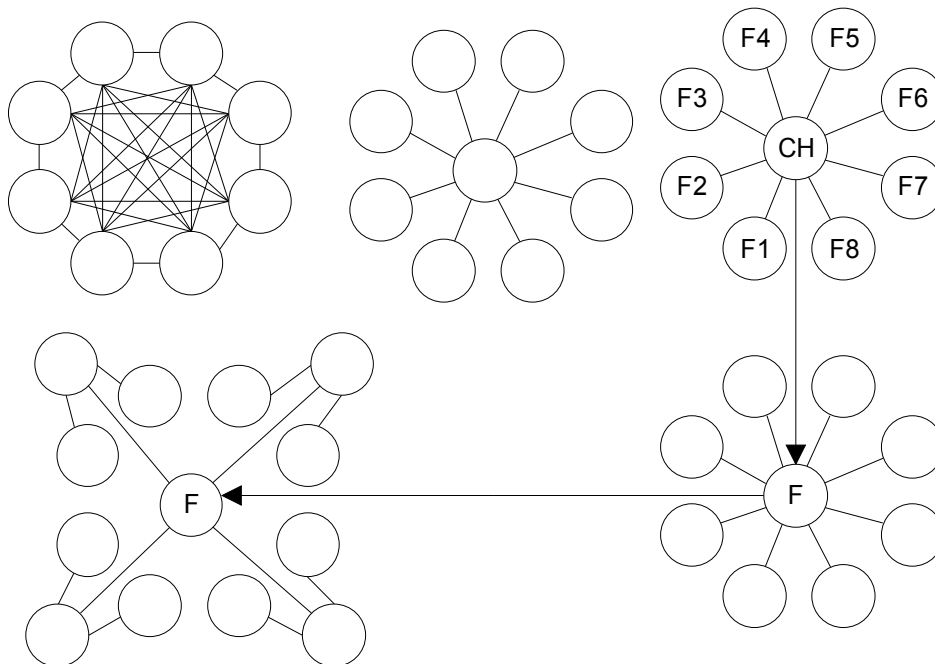
472

473 **Lausunto 29: Mitä uutta 24. toukokuuta 2011 jälkeen?**

474

475

**KUVA 10**



476

477

478 Kuva 10 yrittää kuvata, että avointa dataa voidaan välittää useammassa muodossa (F, F1-F8), ja  
 479 data voi virrata useammasta järjestelmästä toiseen.

480

481 Sinänsä ”Clearing House” voitaisiin suomentaa esimerkiksi ”Datan Selvittämisen Paikka”.

482

483 Yksi tapa on kaikki-liittyvät-kaikkeen, jolloin jokainen järjestelmä on liitetty toisiinsa jollain  
 484 tavalla, ja tästä seuraavat integroinnin hankkeet ovat mittaluokaltaan järkyttäviä – varsinkin  
 485 järjestelmien määrän ollessa kymmenissä. Tämän vuoksi on perusteltua puhua yhdestä

486 keskusjärjestelmästä, johon kaikki muut järjestelmät liittyvät. Ongelma tässäkin on, että jälleen  
487 voidaan joutua tekemään erilaisia yksittäisiä integrointivääntöjä.

488

489 Avoimen datan kohdalla kyseeseen voi tulla ”Clearing House”, jossa (CH) erilaiset datan formaatit  
490 (F1-F8) ajetaan, ja tämä yhtenäistetään yhden formaatin (F) datavirraksi. Tällöin yksi järjestelmä  
491 voi hoitaa erilaisia integroinnin ratkaisuja: perinteiset EDI-ratkaisut, perinteisten tekstitiedostojen  
492 käsittely, perinteinen FTP, erilaiset XML-ratkaisut, suorat tietokantayhteydet, jne.

493

494 Tällöin voidaan tarjota avoimena datana yksi formaatti (F), ja yhden formaatin käyttäjien ei tarvitse  
495 huolehtia taustalla olevista integrointiväännöistä.

496

497 Tässä voisi visioida, että valtionhallinnosta tulisi vain yksi datavirta, johon lisättäisiin  
498 järjestelmällisesti lisää eri yksiköiden omia datavirtoja.

499

500 Ongelmaksi tulee tietysti se, että järjestelmät voivat välittää samaa formaattia (F) muihin riippuviin  
501 järjestelmiin, jolloin syntyy avoimen datan formaattien (F) versioiden hallinnan ongelma. Jos  
502 formaatista (F) riippuvia järjestelmiä on kymmeniä, niin joudutaan ylläpitämään formaatin (F)  
503 useampaa versiota.

504

#### 505 **Periaate 11: Useampaa formaattia on ylläpidettävä perusteluista syistä**

506

507 Kova tosiasia on, että samaan järjestelmään kohdistuu erilaisia vaatimuksia: joku tarvitsee  
508 hakutulokset millisekunneissa ja jollekin riittää viikoittaiset eräajot. Tämän vuoksi voimme esittää  
509 seuraavan periaatteen:

510

511 **11) Hyvin perustelluista syistä on samasta järjestelmästä ajettava useampi**  
512 **datan formaatti, ja useampaa datan formaattia on ylläpidettävä hyvin**  
513 **perusteluista syistä.**

514

515 Hyvät perustelut ratkaisevat, ja tietystikään joitain formaatteja pitää voida ajaa alas, mutta sekin  
516 pitää tehdä hyvin perustelluista syistä.

517

#### 518 **Lausunto 30: Mitä uutta 30. toukokuuta 2011 jälkeen?**

519

520 Lausunto 30 toistaa monia edellä mainittuja asioita uudelleen. Tähän voimme kuitenkin kopioida  
521 huomion, että erilaiset lomakkeet ja sopimukset pitäisi olla mahdollisimman luettavia; Tähän voi  
522 ottaa esimerkiksi KELA:n<sup>15</sup> hankkeen yksinkertaistaa KELA:n hakemuslomakkeita.

523

524 Tosiasiallisesti voi todeta, että vähän riippuen palvelusta voivat sopimusasiat olla kohtuullisen  
525 monimutkaisia, mutta tämän ei tarvitse merkitä monimutkaisempia tekstejä.

526

#### 527 **Periaate 12: Erilaiset lomakkeet/sopimukset/yms. pidetään mahdollisimman luettavina.**

528

---

15 <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/160112152709ML> Hakemuslomakkeiden yksinkertaistaminen (Hakuhanke, luettu 13.3.2012)



529 **12) Erilaiset lomakkeet/sopimukset/yms. pidetään mahdollisimman luettavina,**  
530 **ja lomakkeet/sopimukset/yms. kehitetään hyvässä yhteistyössä loppukäyttäjien**  
531 **kanssa, jolloin luettavat tekstit ovat mahdollisimman helppolukuisia.**  
532

533 **Lausunto 31: Mitä uutta 8. heinäkuuta 2011 jälkeen?**

534  
535 Lausunnossa 31 kiinnitän huomiota seuraaviin:

- 536
- 537 • suurkäyttäjä(t)
- 538 • peruskäyttäjä(t)
- 539 • satunnaiskäyttäjä(t)
- 540 • yksittäiskäyttäjä(t)
- 541 • kertakäyttäjä(t).
- 542

543 Aikaisemmin on mainittu dataformaattit, ja tarvetta ylläpitää useita erilaisia formaatteja. Tämän  
544 lisäksi on vielä huomioitava, että eri tyyppiset käyttäjät tarvitsevat erilaisia (käyttö)liittymiä.

545

546 **Periaate 13: Erityyppisille käyttäjille erityyppisiä (käyttö)liittymiä**

547

548 **13) Hyvin perustelluista syistä on samasta järjestelmästä ajettava useampi**  
549 **(käyttö)liittymä, ja useampaa (käyttö)liittymää on ylläpidettävä hyvin**  
550 **perustelluista syistä.**

551

552 Hyvät perustelut ratkaisevat, ja tietystikään joitain (käyttö)liittymiä pitää voida ajaa alas, mutta  
553 sekin pitää tehdä hyvin perustelluista syistä.

554

555 **YHTEENVETO: Hyvää jatkoa!!**

556

557 Edellä olen esitellyt muutaman periaatteen ja ehkä muutaman käytännön suosituksenkin.

558

559 Oma arvaus on, että muut Otakantaa.fi -kyselyyn vastanneet voivat esittää muita periaatteita ja  
560 käytännön suosituksia, jolloin voidaan saada jonkinlainen järkevä kokonaisuus jatkokäsittelyä  
561 varten.

562

563 Mielelläni annan lisätietoja, ja yhteystietoni löytyvät kotisivuiltani: [www.jukkarannila.fi](http://www.jukkarannila.fi).

564

565 **ALLEKIRJOITUS**

566

567

568 Jukka Rannila

569 Suomen kansalainen

570

571 allekirjoitettu sähköisesti

572

**ANNEX 1**

573 DISCLAIMERS

574

575 Legal disclaimer:

576 All opinions in this opinion paper are personal opinions and they do not represent opinions of any legal entity I am  
577 member either by law or voluntarily. This opinion paper is only intended to trigger thinking and it is not legal advice.  
578 This opinion paper does not apply to any past, current or future legal entity. This opinion paper will not cover any of the  
579 future changes in this fast-developing area. Any actions made based on this opinion is solely responsibility of respective  
580 actor making those actions.

581

582 Political disclaimer:

583 These opinions do not represent opinions of any political party. These opinions are not advices to certain policy and  
584 they are only intended to trigger thinking. Any law proposal based on these opinions are sole responsibility of that legal  
585 entity making law proposals.

586

587 These opinions are not meant to be extreme-right, moderate-right, extreme-centre <sup>16</sup>, moderate-centre, extreme-left or  
588 moderate-left. They are only opinions of an individual whose overall thinking might or might not contain elements of  
589 different sources. These opinions do not reflect past, current or future political situation in the Finnish, European or  
590 worldwide politics.

591

592 These opinions are not meant to rally for a candidacy in any public election in any level.

593

594 Content of web pages:

595 This text may or may not refer to web pages. The content of those web pages is not responsibility of author of this  
596 document. They are referenced on the date of this document. If referenced web pages are not found after the date when  
597 this document is dated, that situation is not responsibility of the author. All changes done in the web pages this  
598 document refers are sole responsibility of those organisations and individuals maintaining those web pages. All illegal  
599 content found on the referred web pages is not on the responsibility of the author of this document, and producing that  
600 kind content is not endorsed by the author of this document.

601

602 Use of broken English

603 This text is in English, but from a person, whose is not a native English-speaking person. Therefore the text may or may  
604 not contain bad, odd and broken English, and can contain awkward linguistic solutions.

605

606 COPYRIGHT

607

608 This opinion paper is distributed under Creative Commons licence, to be specific the licence is "Creative Commons  
609 Attribution-NoDerivs-NonCommercial 1.0 Finland". The text of the licence can be obtained from the following web  
610 page:

611 <http://creativecommons.org/licenses/by-nd-nc/1.0/fi/legalcode>

612 The English explanation is in the following web page:

613 <http://creativecommons.org/licenses/by-nd-nc/1.0/fi/deed.en>

614



---

16 Based on the Finnish three-party system there is a phenomenon called extreme-centre in Finland. The 2011 parliamentary elections in Finland challenge the three-party system, since three "old" parties were not traditionally as the three largest parties. The is now a "new" party as the third largest party. We all must remain being interested about this new development in Finland.